

Hur kan man skapa en rättvis grön omställning?

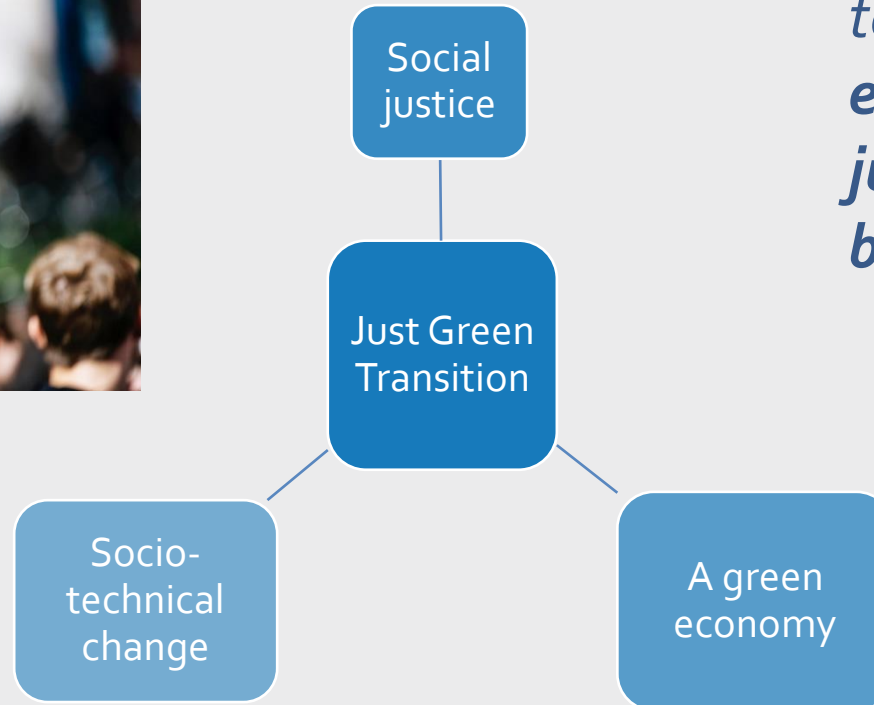
Not Just A Green Transition (NJUST)

Hur uppfattar människor runt om i Norden den gröna omställningen? Hur påverkas de av klimatpolitiken? Och hur gör vi för att den gröna omställningen ska bli rättvis?

REGLAB, 8 november 2023
Anna Lundgren and Nora Sánchez Gassen

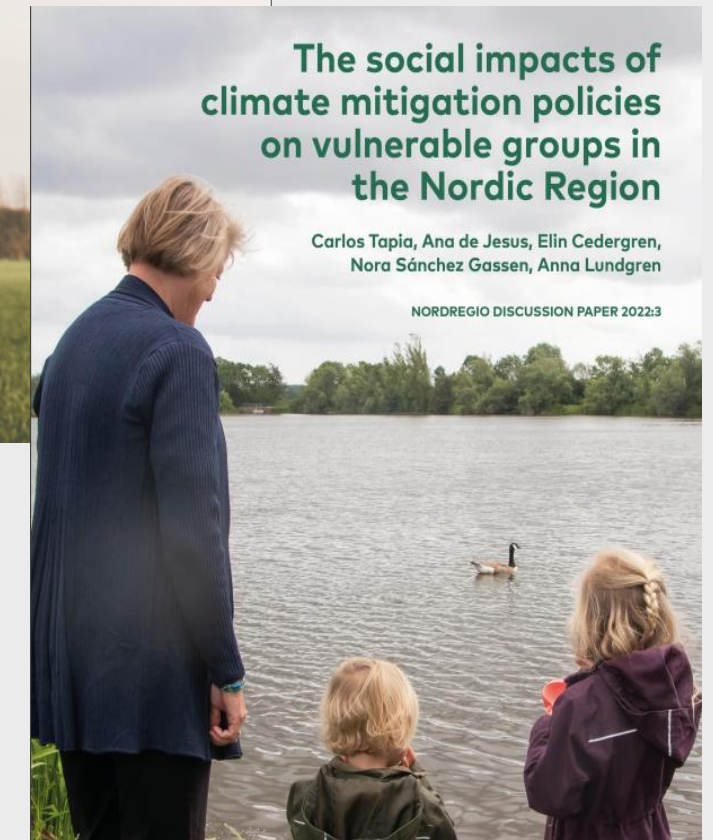
Vad är en rättvis grön omställning?

*"A far-reaching societal change towards a **climate-neutral economy** that ensures **social justice** and **preserves biodiversity**."*

Tidigare forskning visar bl a att....

- **Rättvisa** – ett komplext begrepp som kan förstås på olika sätt (t ex fördelningsrättvisa, proceduriell rättvisa)
- **Den gröna utmaningen ser olika ut i olika länder** (t ex ståttillverkning i Sverige och oljeproduktion i Norge). Men finns också gemensamma utmaningar (t ex transporter och konsumtion).
- **Effekterna av klimatpolitiska åtgärder** kan ha fördelningspolitiska effekter, vara assymetriska, ha betydelsefulla indirekta effekter och ha sekundära effekter på andra geografiska områden.

Vad anser nordborna om klimatpolitik och den gröna omställningen?

Information om enkäten

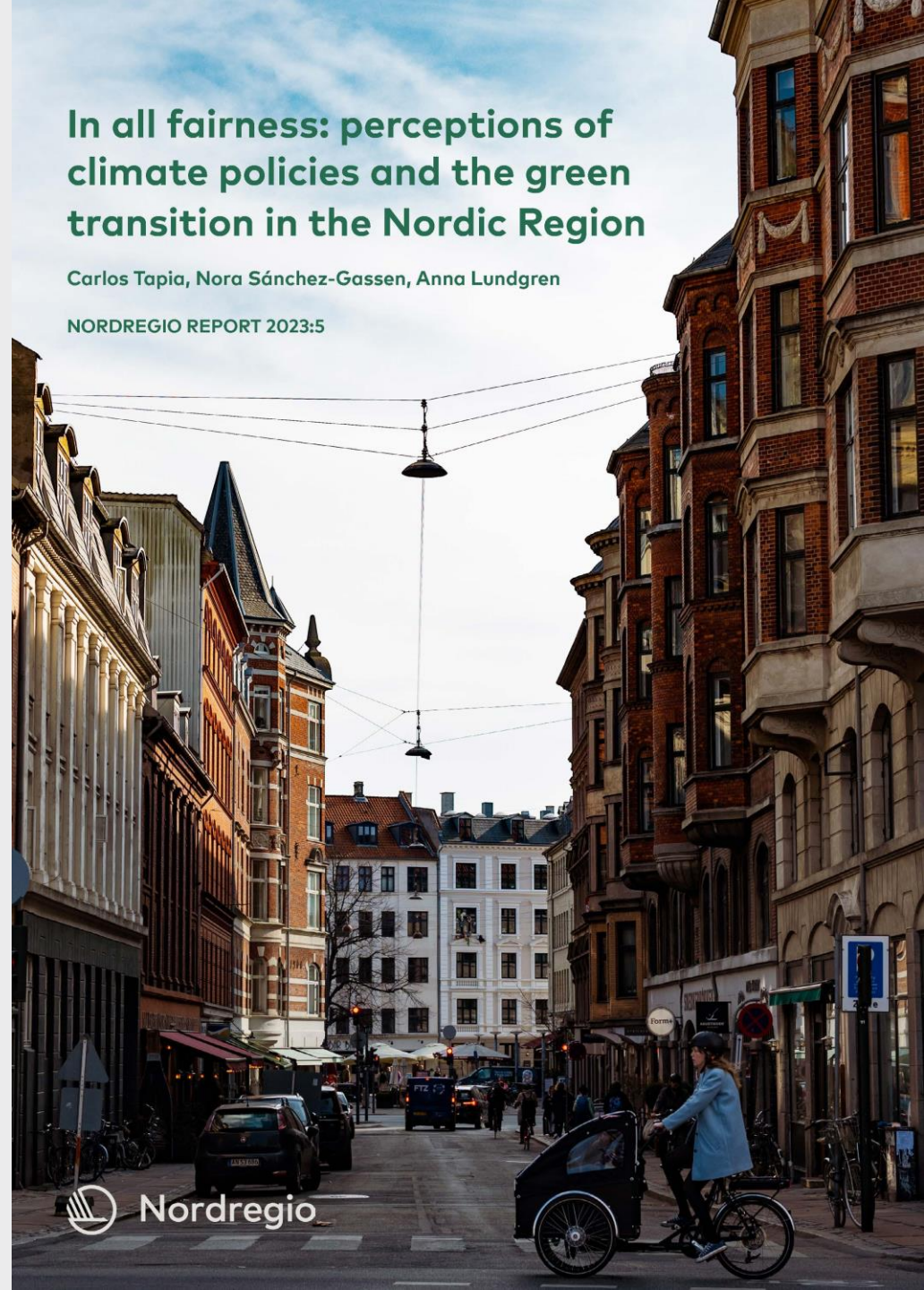
- Representativt urval av den vuxna befolkningen i Norden
- Fältarbete: oktober till november 2022
- Metod: telefonintervjuer (CATI)

Land	Antal genomförda intervjuer
Finland	901
Danmark	910
Norge	909
Sverige	908
Åland	383
Island	380
Faröarna	382
Grönland	405
Total	5178

In all fairness: perceptions of climate policies and the green transition in the Nordic Region

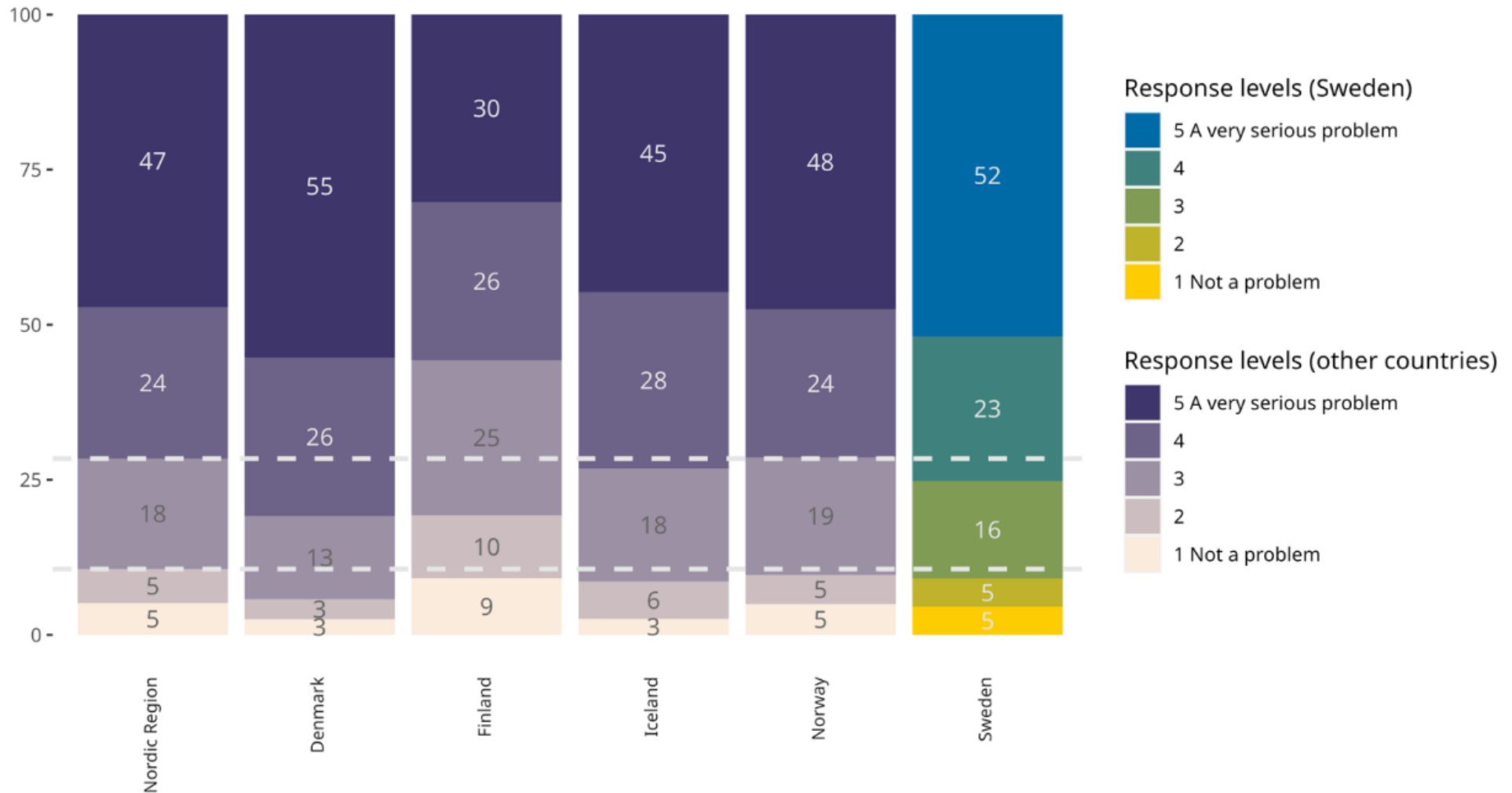
Carlos Tapia, Nora Sánchez-Gassen, Anna Lundgren

NORDREGIO REPORT 2023:5

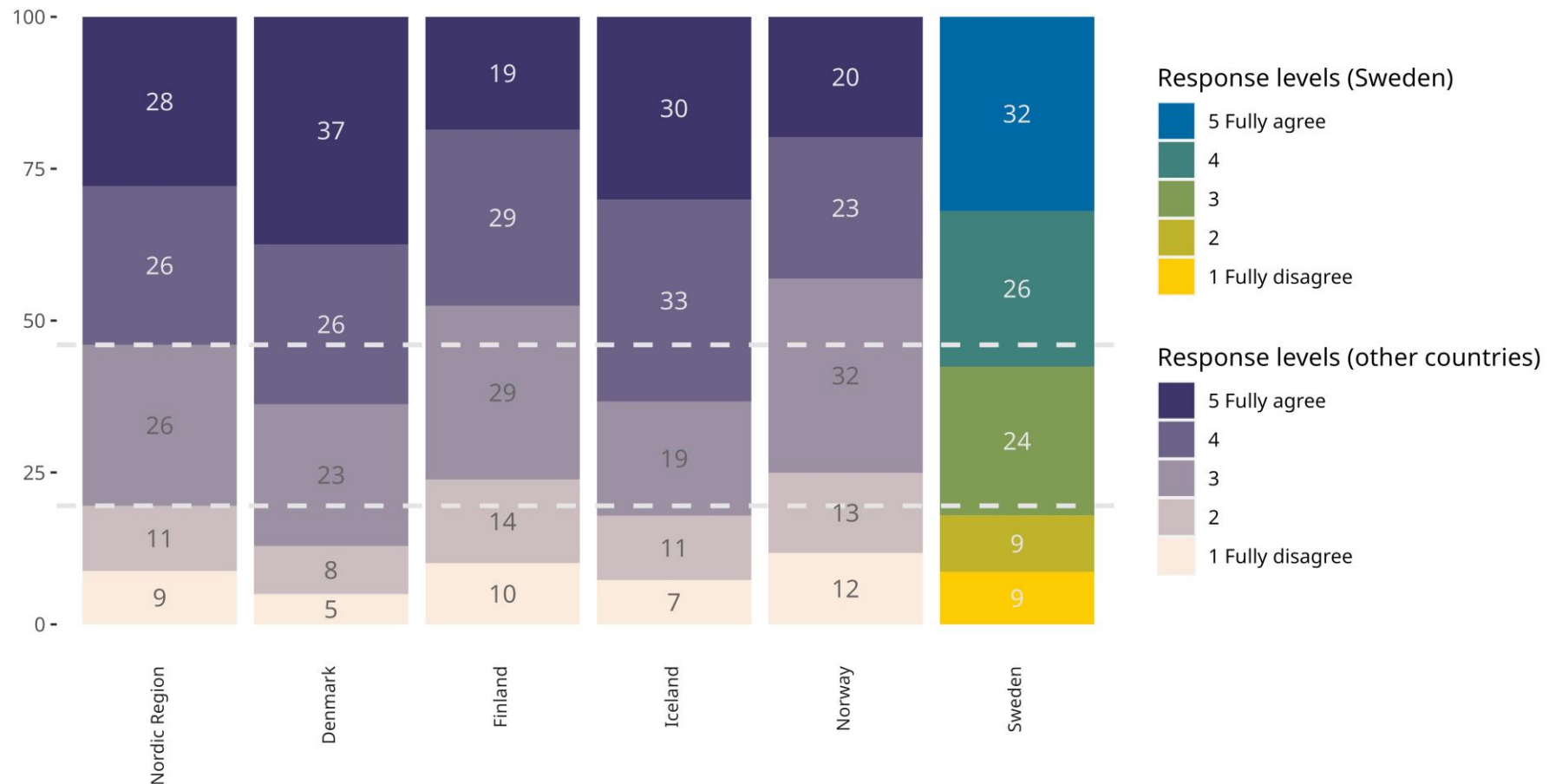
Svenskarna är oroliga för klimatförändringarna

Q1.1 To what extent do you think that climate change is a problem? (%)

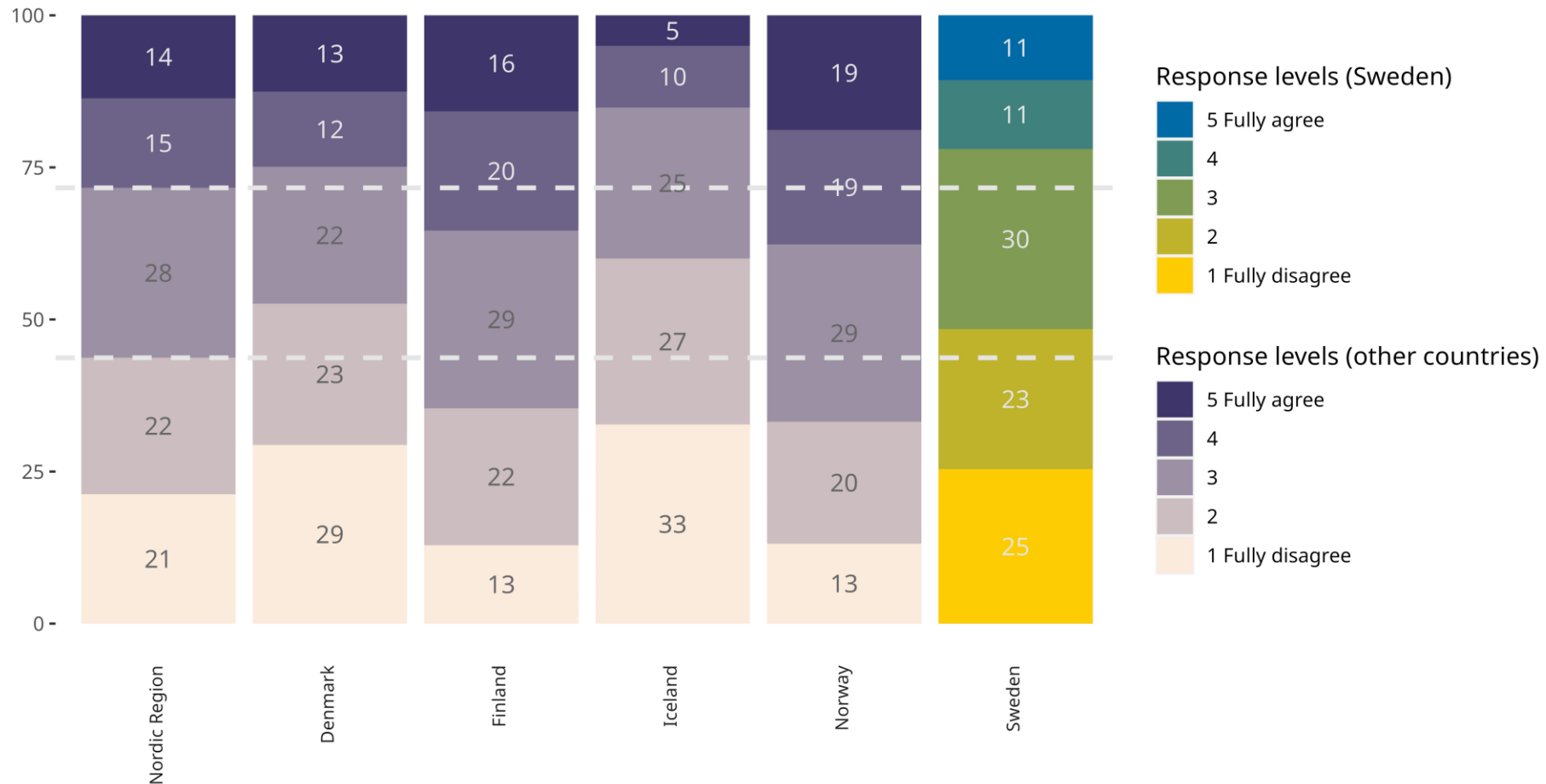
Majoriteten av svenskarna anser att klimatpolitiken är bra för ekonomin

Q1.3 To what extent do you agree or disagree with the following statement: 'Taking action on climate change would be beneficial for the economy in <country/region>' (%)

En av fem svenskar oroar sig för att jobb kan försvinna under den gröna omställningen

Q1.4 To what extent do you agree or disagree with the following statement: 'I am worried that some jobs in <country/region> may be at risk due to the transition to a low-carbon economy' (%)

Skillnader mellan befolkningsgrupper

- **Utbildningsnivå, vilken branch man jobbar inom samt typ av bostadsort** är de tre faktorer som mest påverkar människors uppfattningar om klimatförändringar och klimatpolitik.
- Även **hushållens energiförbrukning** och **resvanor** påverkar hur människor svarar på frågor som rör klimatpolitikens nuvarande effekter på individer och hushåll.
- **Kön** och **ålder** är andra viktiga faktorer när det gäller inställningen till klimatförändringar och klimatpolitik.

Hur påverkas olika grupper av den gröna omställningen?

Fyra fokusgrupper:

- Arbetslösa personer/personer som riskerar att bli arbetslösa
- Äldre personer
- Ungdomar
- Personer med funktionshinder

Organisationer som företräder dessa gruppers intressen. Undersökningen genomfördes mars-juni 2023 med totalt 28 deltagare från hela Norden.

Diskussionsfrågor

- Effekterna av den gröna omställningen
- Politiska rekommendationer
- Involvera sociala grupper och deras intresseorganisationer

Positiva effekter

- Bättre fysisk och psykisk hälsa

*“seeing visible changes or hearing about concrete policy changes will be **very beneficial for the young**, [...] because climate anxiety [...] is so debilitating” (Young people)*

- Meningsfulla gröna jobb

*“the green transition [...] creates more **meaningful jobs** than we had before and people can [...] engage in something that they feel is important for our society, not just themselves” (Young people)*

- Lägre energipriser

Negativa effekter och utmaningar

- Vissa jobb och branscher kan påverkas negativt

*“In North Karelia [...] we have a lot of **peat production** which employs people. [...] When Finland is trying to get rid of the peat production step by step – [...] it will have negative impacts. But if we can create **new jobs**, for example, in restoration, [...] then these young people could be employed back.” (Young people)*

*“I personally believe that there will be a huge shift when the green transition starts – there will be big **losers and winners**. But no one sees it because we don’t have information by sector. Politicians don’t get prepared. They don’t take money from the budgets to put into reskilling people.” (Labour unions)*

Negativa effekter och utmaningar

- Risk för ökade ojämlikheter mellan regioner

*“A lot of wind power is going to the west Finland. A lot of **industries** that want to use wind power are going to the west.” (Labour unions)*

*“We expect that there will be **new jobs** and there will be **job losses**. But we don't know for sure, and it creates a lot of fear and insecurity” (Labour unions)*

En verktygslåda för en rättvis grön omställning

Förslag till innehåll

1. Verktyg för att främja en rättvis grön omställning utifrån olika rättvisebegrepp

Recognitional justice	Procedural justice	Distributional justice	Spatial justice	Cosmopolitan justice
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nordiska utmaningar ▪ Rekommendationer ▪ Goda exempel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nordiska utmaningar ▪ Rekommendationer ▪ Goda exempel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nordiska utmaningar ▪ Rekommendationer ▪ Goda exempel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nordiska utmaningar ▪ Rekommendationer ▪ Goda exempel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nordiska utmaningar ▪ Rekommendationer ▪ Goda exempel

Källor : - NJUST fokusgruppsdiskussioner och intervjuer
- Nordregio-projekt och publikationer
- Publikationer från partnerorganisationer och andra relevanta projekt

2. Verktyg för att främja en rättvis grön omställning för olika sociala grupper. Fokus på fyra målgrupper

Äldre personer	Ungdomar	Personer med funktionshinder	Personer som är/ riskerar att bli arbetslösa
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Demografisk information ▪ Åsikter och uppfattningar ▪ Effekter av den gröna omställningen ▪ Rekommendationer	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Demografisk information ▪ Åsikter och uppfattningar ▪ Effekter av den gröna omställningen ▪ Rekommendationer	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Demografisk information ▪ Åsikter och uppfattningar ▪ Effekter av den gröna omställningen ▪ Rekommendationer	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Demografisk information ▪ Åsikter och uppfattningar ▪ Effekter av den gröna omställningen ▪ Rekommendationer

Källor: - NJUST-enkät och fokusgrupper
- NJUST litteraturgenomgång
- Demografiska uppgifter

3. Verktyg för att lära mer om en rättvis grön omställning

Källor:

- Nordregios forskningsresultat
- Forskningsresultat, rapporter och undersökningar från partnerorganisationer
- Forskningsresultat från andra nordiska projekt om rättvis grön omställning

Learn more about NJUST:
www.nordregio.org